

OZLJEDE

KATIJA BISKUPOVIĆ, DR. MED.

OZLJEDE I RANE

Ozljede

Rane

Amputacijske ozljede

Opekline

Smrzotine

Kemijske ozljede

Gnječne ozljede

OZLJEDE

- Ozljeđe su oštećenja u organizmu koja nastaju zbog direktnog ili indirektnog kontakta i štetnog djelovanja vanjske sile ili energije na ljudsko tijelo.

Neka od oštećenja mogu nastati uslijed djelovanja:

- mehaničke sile** (rane, prijelomi, nagnječenja, iščašenja zglobova),
- termičke energije** (opekline, smrzotine),
- kemijskih tvari** (kemijske ozljede, otrovanja) i
- električne energije** (udar električne struje, udar munje).

RANE

01

Rane su **otvorene ozljede** koje obilježava prekid kontinuiteta kože ili sluznica s manjim ili većim oštećenjima tkiva.

02

Svaka rana predstavlja **opasnost od infekcije** te je zato važno zbrinuti je na pravilan način i **zaštititi prekrivanjem sterilnim materijalom**, najčešće sterilnom gazom.

03

Rane **nikad ne smijemo dirati direktno rukama ni ispirati**, osim u slučaju manjih površinskih oštećenja kože i u slučaju da to zahtijeva postupak prve pomoći, npr. hlađenje vodom kod opeklin.

RANE

RANE

- Na ranu se ne smiju stavljati masti, kreme, praškovi ni ikakvi drugi narodni lijekovi.
- U slučaju da je u rani prisutan **strani predmet**, ne smije ga se vaditi, bez obzira na to na kojem se dijelu tijela nalazi.

- **Vrste rana:**

- posjeklina,
- razderotina,
- ogrebotina,
- nagnječenje,
- ubodna rana,
- prostrijelna rana

Postupak prve pomoći kod rana

Upotrijebiti **zaštitne rukavice** kako bi se izbjegao rizik od infekcije u smislu osobne zaštite i zaštite unesrećene osobe.

Ako je riječ o manjoj površinskoj rani, ispirati je pod mlazom čiste hladne vode i prekriti je flasterom ili sterilnom gazom.

U slučaju većih rana postaviti osobu u ležeći položaj, zaustaviti krvarenje izravnim pritiskom na ranu i kompresivnim zavojem (osim u slučaju kad se rana nalazi u području vrata, pazuha, prepona, kukova – tada samo izravan pritisak).

Postupak prve pomoći kod rana

- Prekriti ranu sterilnim materijalom ili čistom tkaninom i učvrstiti je zavojem ili trokutastom maramom
- Imobilizirati ozlijeđeni dio tijela.
- Pozvati hitnu medicinsku službu ili uputiti/otpratiti osobu u medicinsku ustanovu.
- *Ostati uz unesrećenu osobu. Ako ima ostalih ozljeda, zbrinuti ih po prioritetu, zaštititi je od hladnoće ili vrućine i pratiti stanje (razinu svijesti, disanje, puls, cirkulaciju) do dolaska hitne medicinske službe, smirivati je i ohrabrivati.*

Postupak prve pomoći kod rana

Postupak prve pomoći kod stranog tijela u rani

- Identificirati strano tijelo. Ako je riječ o manjim krhotinama ili kamenčićima, tada ih isperemo pod mlazom hladne vode ili odstranimo pincetom.
- **Ne vaditi strano tijelo iz rane** (može se oštetiti okolno tkivo i pojačati krvarenje).
- Krvarenje zaustaviti pritiskom preko sterilne gaze s jedne i druge strane stranog tijela.

Postupak prve pomoći kod stranog tijela u rani

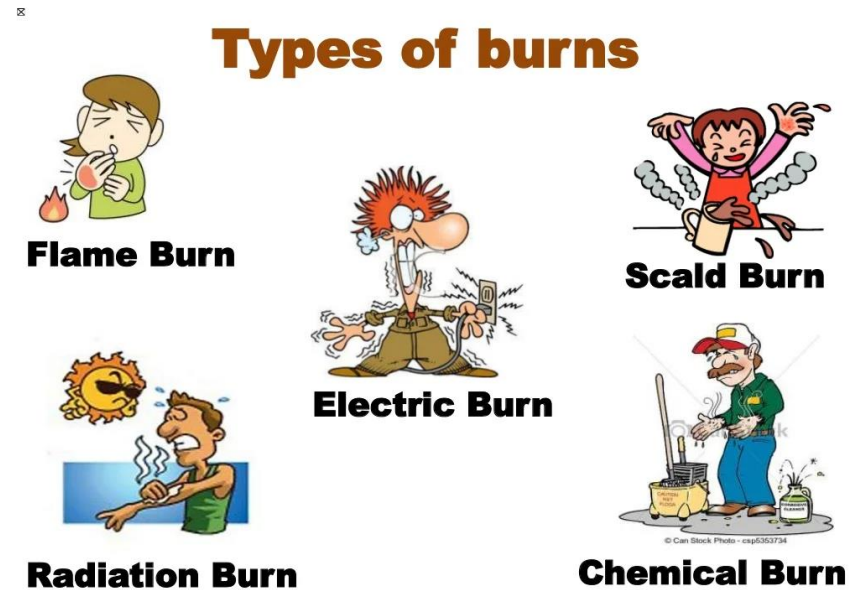
- Ranu i strano tijelo prekriti sterilnom gazom te postaviti jastučice od gaze ili smotuljaka zavoja u visini stranog tijela kako bismo ga učvrstili.
- Pažljivo omotati zavoj ne pomičući strano tijelo i pazeći da zavoj ne steže strano tijelo.

- Pozvati hitnu medicinsku službu ili uputiti/otpratiti osobu u medicinsku ustanovu.
- *Ostati uz unesrećenu osobu. Ako ima ostalih ozljeda, zbrinuti ih po prioritetu, zaštititi je od hladnoće ili vrućine i pratiti stanje (razinu svijesti, disanje, puls, cirkulaciju) do dolaska hitne medicinske službe, smirivati je i ohrabrivati.*

OPEKLINE

- Opekline su ozljede uzrokovane djelovanjem visokih temperatura.
- Dijele se prema dubini i zahvaćenosti površine kože.
- Uzroci nastajanja opekline mogu biti :
 - plamen,
 - vrele tekućine, pare,
 - kemikalije,
 - sunce,
 - djelovanje električne energije i zračenje.
- *Osim kože, opečene mogu biti sluznice i dišni putovi, npr. uslijed udisanja dima i vrućih plinova.*

OPEKLINE

Površinske opekline – 1. stupnja

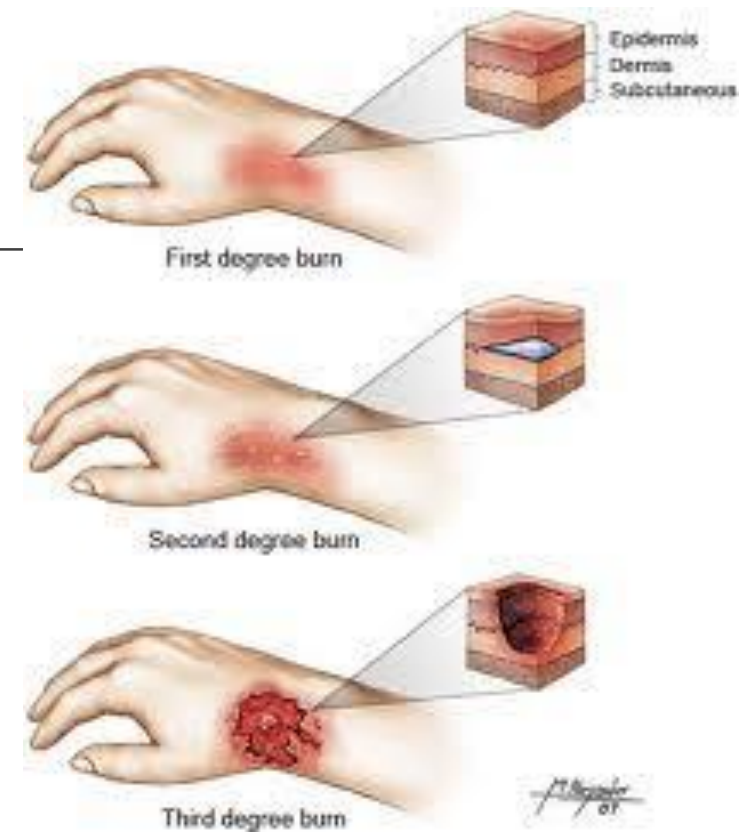
- zahvaćaju samo gornji dio kože
- koža je crvena, lagano otečena i bolna na dodir.

Srednje duboke opekline – 2. stupnja

- pojavljuju se mjehuri
- koža je crvena i izrazito bolna.

Duboke opekline – 3. stupnja

- koža ili dijelovi kože mogu biti blijedi, sjajni ili crni (pougljeni)
- obično ne bole jer su oštećeni živčani završetci, boli okolna koža koja je manje zahvaćena.

OPEKLINE

Opečena koža ne može vršiti funkciju zaštite organa, što predstavlja veliku opasnost od nastanka infekcije.

S obzirom na to da su opekline uzrok gubitka velikog dijela tekućine iz tijela, moguć je nastanak šoka.

Opekline koje zahtijevaju stručnu medicinsku pomoć jesu:

- općenito opekline kod djece,

- opekline 3. stupnja,

- opekline u predjelu lica, šaka, stopala ili spolnih organa,

- opekline koje tvore čitavi krug oko ruke ili noge,

- sve opekline 1. stupnja koje zahvaćaju 5 % površine tijela i

- sve opekline 2. stupnja koje zahvaćaju 1 % površine tijela.

Postupak prve pomoći kod opekлина

- **Ukloniti sav nakit**, posebno narukvice, satove i prstenje. Opečeni će dio tijela oteknuti te može doći do prekida cirkulacije
- Što prije početi **hladiti opeklinu hladnom vodom**, ali ne ledenom, **najmanje 10 minuta** ili do prestanka bolova (pripaziti da ne dođe do pothlađivanja – osobito kod male djece i starijih osoba).

Postupak prve pomoći kod opekline

Pomoći osobi da **sjedne ili legne.**

Ukloniti odjeću s opečene površine ako nije zalijepljena.

Ako se odjeća zalijepila, potrebno ju je **obrezati.**

Nikada ne bušiti mjehure jer se tako povećava mogućnost infekcije.

Na opeklinu ne stavljati masti, ulja ni ostale preparate.

Postupak prve pomoći kod opekline

- Prekriti opeklinu sterilnim materijalom za opekline (aluplast).
- Ne prekrivati opeklinu koja se nalazi u području lica.
- Po potrebi imobilizirati ozlijeđeni dio tijela.
- *Ostati uz unesrećenu osobu. Ako ima ostalih ozljeda, zbrinuti ih po prioritetu, zaštititi je od hladnoće ili vrućine i pratiti stanje (razinu svijesti, disanje, puls) do dolaska hitne medicinske službe, smirivati je i ohrabrivati.*

SMRZOTINE

- Smrzotine su ozljede uzrokovane djelovanjem niskih temperatura na određeni dio tijela, najčešće na krajnjim dijelovima tijela (prstima, uškama i nosu). Često se javljaju uz pothlađenost unesrećene osobe.
- Prvo se javlja hladnoća i bol, koja nestaje kada počinje smrzavanje. Koža mijenja boju od crvene do plavičaste i bijele, nastaju mjehuri, a kod težih slučajeva određeni dijelovi tijela postaju crni.
- Smrzotine se nikad ne smiju naglo utopljavati, grijati ili trljati. Ako nastanu mjehuri, ne smiju se bušiti.
- Unesrećenoj osobi ne smiju se davati alkoholna pića.

Postupak prve pomoći kod smrztina

- Unesrećenu osobu postaviti u **udoban položaj**, po mogućnosti u suhu i toplu prostoriju.
- **Ukloniti mokru odjeću**, obuću, nakit i sve što bi moglo stezati ozlijeđeni dio tijela
- **Postupno zagrijavati tijelo unesrećene osobe**. Izbjegavati trljanje.
- Smrztinu **prekriti sterilnim materijalom**, labavo i bez stezanja.
- **Imobilizirati** ozlijeđeni dio tijela i savjetovati osobi da miruje.
- Pozvati hitnu medicinsku službu.
- *Ostati uz unesrećenu osobu. Ako ima ostalih ozljeda, zbrinuti ih po prioritetu, zaštititi je od hladnoće i pratiti stanje (razinu svijesti, disanje, puls, cirkulaciju) do dolaska hitne medicinske službe, smirivati je i ohrabrivati.*

KEMIJSKE OZLJEDE

- Kemijske ozljede uzrokovane su djelovanjem nekog kemijskog sredstva, najčešće kiselina, lužina i soli teških metala.
- Potreban je dodatan oprez kod pružanja prve pomoći zbog hlapljivosti i izrazitoga nagrizajućeg djelovanja pojedinih kemikalija.

Postupak prve pomoći kod kemijskih ozljeda

- Pobriniti se za vlastitu sigurnost.
- Kad je god moguće, **identificirati kemijsko sredstvo** koje je uzrokovalo ozljede.
- **Koristiti rukavice**, pažljivo rukovati natopljenom odjećom ili obućom, kao i samim spremnikom u kojem se nalazi kemijsko sredstvo.

Postupak prve pomoći kod kemijskih ozljeda

- **Ukloniti svu odjeću** koja je **natopljena** kemijskim sredstvom.
- **Vodom obilno isprati** dio kože koji je zahvaćen.
- Unesrećenu osobu postaviti **u ležeći ili sjedeći položaj**, ovisno o dijelu tijela koji je ozlijeđen.
- Prekriti ozlijeđeni dio tijela **sterilnim materijalom**, labavo i bez stezanja.
- Imobilizirati ozlijeđeni dio tijela.
- Pozvati hitnu medicinsku službu.

GNJEČNE OZLJEDE

Gnječne ozljede uzrokovane su **pritiskom teških predmeta** na dio tijela i mogu uzrokovati velika oštećenja u tijelu u smislu ugrožavanja tkiva, mišića i cirkulacije.

Uslijed duljeg nagnječenja koje uzrokuje **oštećenje tkiva**, osobito mišića, nipošto ne otklanjati uzrok nagnječenja s unesrećene osobe jer to može ugroziti život unesrećenoj osobi.

Stanje šoka može se vrlo brzo razviti kada tekućina iz tkiva prodre u ozlijeđeno područje.

Moguće je **nakupljanje otrovnih tvari u području ozlijede**, a nakon oslobođenja pritiska ti otrovi mogu izazvati oštećenja u čitavom organizmu. To je proces koji nazivamo „**crush sindrom**” i može biti opasan za život.

Postupak prve pomoći kod gnječnih ozljeda

- Ako je unesrećena osoba prignječena manje od 15 minuta

➡ uklanja se uzrok prignječenja i oslobađamo osobu.

- Postaviti osobu u ležeći položaj.

- Pozvati hitnu medicinsku službu.

- Ostati uz unesrećenu osobu.

➡ Ako ima ostalih ozljeda, zbrinuti ih po prioritetu, zaštititi je od hladnoće ili vrućine i pratiti stanje (razinu svijesti, disanje, puls) do dolaska hitne medicinske službe, smirivati je i ohrabrivati.

Postupak prve pomoći kod gnječnih ozljeda

- Ako je unesrećena osoba prignječena dulje od 15 minuta:

➡ ostaviti je u tom položaju i ne micati predmet kojim je prignječena.

- Pozvati hitnu medicinsku službu.

- Ostati uz unesrećenu osobu.

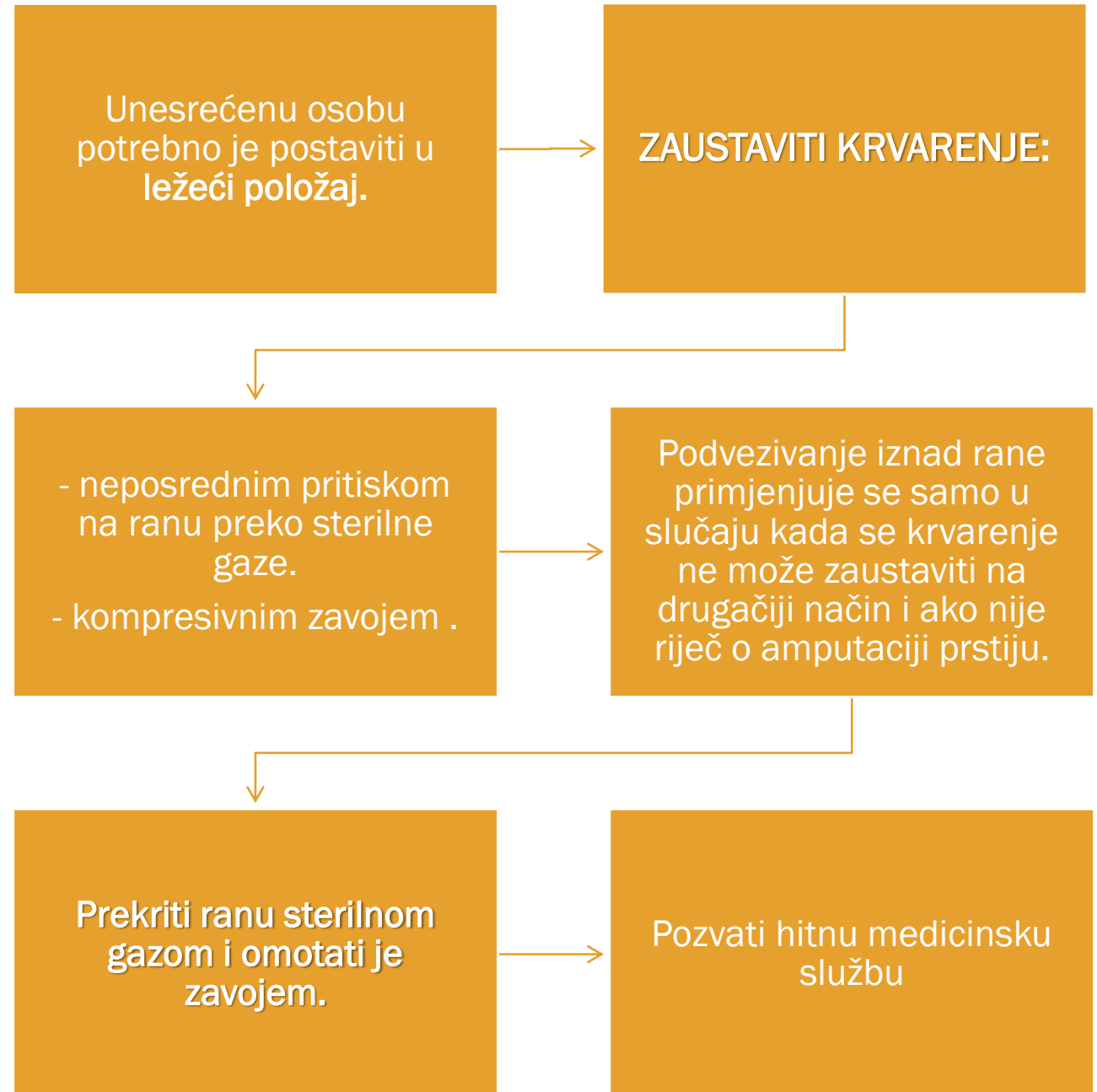
➡ *Ako ima ostalih ozljeda, zbrinuti ih po prioritetu, zaštititi je od hladnoće ili vrućine i pratiti stanje (razinu svijesti, disanje, puls) do dolaska hitne medicinske službe, smirivati je i ohrabrivati.*

AMPUTACIJSKE OZLJEDE

- Amputacija je **djelomično** ili u **potpunosti** odvajanje dijela tijela, najčešće ruku, nogu ili njihovih dijelova.
- U mnogo slučajeva moguće je ponovno spojiti odvojeni dio ekstremiteta kirurškim zahvatom te je stoga vrlo važno da se unesrećena osoba i amputirani dio što prije otpreme u bolnicu.
- U slučaju da je odvajanje ekstremiteta djelomično, ne smije ga se rezati ni kidati, već je odvojeni dio potrebno vratiti u normalan položaj, prekriti ga sterilnom gazom i zamotati zavojem.

Postupak prve pomoći kod amputacijskih ozljeda

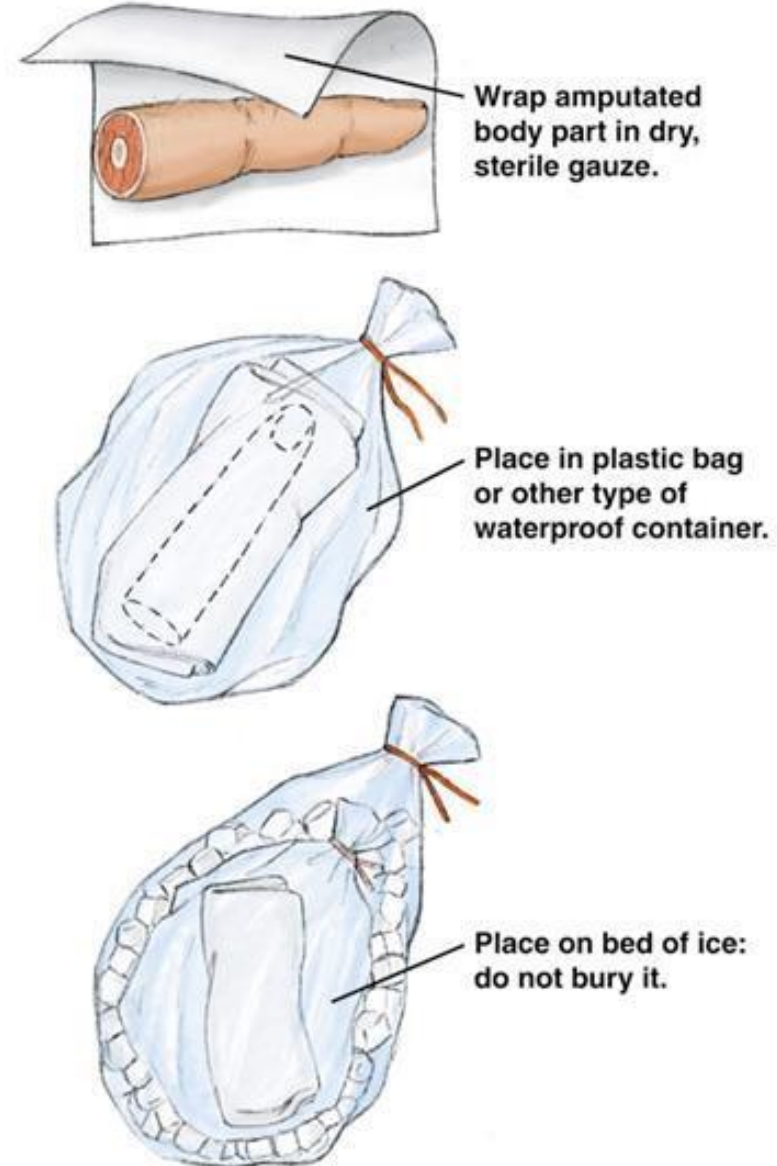

Postupak prve pomoći kod amputacijskih ozljeda

- Amputirani dio tijela zamotati u **sterilni materijal**, smjestiti ga u **plastičnu vrećicu** i dobro zatvoriti (ne smije ga se ispirati ni stavljati izravno na led).
- Amputirani dio tada staviti u **drugu vrećicu ispunjenu vodom i ledom** te je dobro zatvoriti.

Postupak prve pomoći kod amputacijskih ozljeda

Postupak prve pomoći kod amputacijskih ozljeda

- Sve zaštititi i omotati tkaninom, dijelovima odjeće, novinama ili sličnim materijalom.
- Ostati uz unesrećenu osobu. Ako ima ostalih ozljeda, zbrinuti ih po prioritetu, zaštititi je od hladnoće ili vrućine i pratiti stanje (razinu svijesti, disanje, puls, cirkulaciju) do dolaska hitne medicinske službe, smirivati je i ohrabrivati.
- Zapisati vrijeme kada je došlo do amputacije te ime i prezime unesrećene osobe.
- Djelatnicima hitne medicinske službe predati amputirani dio tijela.